

International
**SOCIAL SCIENCES
STUDIES JOURNAL**

SSSjournal (ISSN:2587-1587)

Economics and Administration, Tourism and Tourism Management, History, Culture, Religion, Psychology, Sociology, Fine Arts, Engineering, Architecture, Language, Literature, Educational Sciences, Pedagogy & Other Disciplines in Social Sciences

Vol:5, Issue:49
sssjournal.com

pp.6208-6226
ISSN:2587-1587

2019
sssjournal.info@gmail.com

Article Arrival Date (Makale Geliş Tarihi) 19/09/2019 | The Published Rel. Date (Makale Yayın Kabul Tarihi) 10/11/2019
Published Date (Makale Yayın Tarihi) 10.11.2019

TÜRKİYE'DE UYUŞTURUCU MADDE KAÇAKÇILIĞINA KARŞI UYGULANAN GÜVENLİK POLİTİKALARI VE EKONOMİYE ETKİLERİ

APPLIED ECONOMIC EFFECTS AND SECURITY POLICY AGAINST DRUG SMUGGLING IN TURKEY

Doç.Dr. Zeynep Müjde SAKAR

Harran Üniversitesi, İktisadi İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, Harran/TÜRKİYE
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6939-0009>

Article Type : Research Article/ Araştırma Makalesi

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.26449/sss.1865>

Reference : Sakar, Z.M. (2019). "Türkiye'de Uyuşturucu Madde Kaçakçılığına Karşı Uygulanan Güvenlik Politikaları ve Ekonomiye Etkileri", International Social Sciences Studies Journal, 5(49): 6208-6226.

ÖZ

Uyuşturucu, toplumların bugünü ve yarını tehdit eden, özellikle genç kuşakları esir alan çok katmanlı, çok boyutlu bir sorun haline dönüşen bir olgu olmakla birlikte bireylerin ruh ve beden sağlığında derin yaralar açan ve toplum bünyesinde tahribatlara neden olan ülkelerin gelişmişlik düzeyini etkileyen önemli bir zarar faktörüdür. Uyuşturucu kullanımı halkın huzur ve güvenliğini hiçe sayarak; toplumun sosyal ve ekonomik menfaatlerini derinden zedelemekte, toplumsal adalet anlayışını ve hukukun temel ilkelerini sarsmaktadır. Uyuşturucu ile bağlantılı suçlarla mücadele faaliyetleri kamu düzeninin ve devlet otoritesinin korunması bireylerarası gelir dağılımındaki adaletin sağlanması, toplum güvenliğinin tehlikeye düşürülmemesi, demokratik ve ahlaki değerlerin zayıflatılmaması gibi bir ülkenin ekonomik ve sosyal istikrarı yakalayabilme ve devam ettirebilme çabalarındaki en önemli faktörlerden biri olmuştur.

Uyuşturucu ile ilgili olan suçların oluşumu ile birlikte en büyük zararı ülkelerin ekonomileri görmektedir. Suçların yoğun olarak işlendiği ülkelerde, güvenlik harcamaları da aynı şekilde artmakta; ülkelerin kaynakları bir yandan mali suçların işlenmesiyle yağmalanırken, diğer yandan bu kaynaklar sonucu oluşan güvenlik açığının giderilmesinde kullanılmaktadır. Bu suçlarla mücadelenin yetersiz kaldığı durumlarda ise, bireyler arasında gelir dağılımındaki eşitsizliğin artarak adalet anlayışının zarar gördüğü, toplum içerisindeki huzursuzluğun tetiklendiği ve sosyal yönden kirlenmenin meydana geldiği görülmektedir. Zira toplum içerisindeki sosyal kirlenme, siyasi kirlenmeye de dayanak teşkil etmekte ve bu olumsuz durum devlete olan güvenin sarsılmasına ve devlet otoritesinin zayıflamasına sebep olmakla birlikte ülkelerin ekonomik ve sosyal dokusuna ciddi zararlar veren ve bu sebeple topluma ağır maliyetler yükleyen örgütlerle mücadelenin ne denli önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

Bu çalışmada Uyuşturucu Madde kavramı, Uyuşturucu Madde Piyasası, Devlet bünyesinde uyuşturucu ile mücadele politikaları verilerden yola çıkılarak elde edilen sonuçların ekonomik yansımaları değerlendirilmektedir. Bu değerlendirmeler İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü Kaçakçılık ve Organize Suçlar Daire Başkanlığından alınan bilgi ve belgelere dayalı olarak Türkiye'de suç ekonomisi kapsamında Uyuşturucu madde ile mücadelede uygulanan güvenlik politikaları ve bu politikaların Ekonomik yansımalarının yer aldığı 2005-2012 yıllarına ait veriler baz alınarak hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uyuşturucu, Ekonomi, Suç, Güvenlik, Kaçakçılık

ABSTRACT

Drugs are a multi-layered, multi-dimensional problem that threatens societiestoday and tomorrow, especially capturingyoungergenerations, but it is an important harmfactor affecting the developmentlevel of countries that cause deepwounds in the mental and physical health of individuals and cause destruction in the society. The use of drugsdisregards the peace and security of the public; it deeplyundermines the social and economic interests of society and undermines social justice and fundamentalprinciples of law. The fight against drug-related crime has been one of the most important factors in a country's efforts to achieve and maintain economic and social stability, such as the protection of public order and state authority, ensuringjustice in the interpersonalincomedistribution, not compromising public security, and

undermining democratic and moral values.

With the occurrence of drug-related offenses, the economies of countries suffer the most. In countries where crimes are committed intensively, security expenditures are also increasing; While the resources of the country are looted by financial crimes, they are used to eliminate the security gap caused by these resources. In cases where the fight against these crimes is inadequate, it is seen that inequality in income distribution among individuals is increasingly damaged by the understanding of justice, unrest in society is triggered and social pollution occurs. Because social pollution in society constitutes the basis of political pollution and this negative situation causes the trust in the state and weakens the authority of the state, but it shows how important it is to struggle with the organizations that cause serious damages to the economic and social texture of the countries and therefore put heavy costs on the society.

in this study, the economic reflections of the data obtained from the concept of drugs, drug market, anti-drug policies in the State are evaluated. These assessments Ministry of Interior Police General Directorate of Anti-Smuggling and data of the Organized Crime Agency based on information and documents received from the presidential security policies applied in the fight against drugs within the scope of the criminal economy, Turkey 2005-2012 year has been prepared based.

Keywords: Drugs, Economy, Crime, Security, Smuggling

1.GİRİŞ

Uyuşturucu maddelerle günümüzdeki anlamda mücadelenin ilk adımı 1909 yılında Şangay'da Amerika'nın teklifi ile yapılan Uluslararası Afyon Konferansı ile atılmıştır. BM Uyuşturucu ve Suç Önleme Ofisi (UNODC) tarafından hazırlanan "Uluslararası Uyuşturucu Kontrolünde Yüzyıl" adlı raporda, 1909 Afyon Konferansı öncesinde, uyuşturucu maddelerin ülkeler arasında ticari bir mal olarak kullanıldığı, sömürgeciliğin de etkisiyle birçok ülkenin uyuşturucu maddelerin üretim ve imalatından önemli hazine geliri elde ettiği ifade edilmektedir. Bu maddelerin bağımlılık yapıcı özelliklerinin daha net ortaya çıkmasıyla birlikte sosyal ve toplumsal bazı sorunları da beraberinde getirmesi, uluslararası arenada bu maddelerle etkili bir şekilde mücadele edilmesi yönünde bir iradenin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu anlamda uyuşturucuyla mücadelede, uluslararası alanda önemli bir paradigma değişimi yaşanmıştır. Şangay Konferansı'na katılan delegelerin onaylama yetkilerinin bulunmamasından dolayı alınan kararlar bir temenni niteliğinde olup devletleri bağlayıcı bir özelliğe sahip değildi. Her ne kadar delegelerin yetkisizliği sıkıntı kaynağı olsa da afyon üretimi ve tüketimi konusunda mücadeleye devam etmek isteyen devletler açısından bu konferans önemli bir adımdı. Şangay Konferansı'na katılan delegelerin onaylama yetkilerinin bulunmamasından dolayı alınan kararlar bir temenni niteliğinde olup devletleri bağlayıcı bir özelliğe sahip değildi.¹ Her ne kadar delegelerin yetkisizliği sıkıntı kaynağı olsa da afyon üretimi ve tüketimi konusunda mücadeleye devam etmek isteyen devletler açısından bu konferans önemli bir adımdı.²

Şangay Konferansından sonra ikinci adım 1911 yılı Aralık ayında Hollanda'nın Lahey kentinde toplanması planlanan uluslararası konferanstı. Konferansa önemli afyon üretici ve tüketicisi olan devletler davet edildi. Konferans sonunda Afyonun, 26 Şubat 1909 tarihinde Şangay Konferansı sonunda alınan kararlar uyarınca, kontrol altına alınması ve üretiminin sınırlandırılması yönünde kararlar alındı. Daha önceleri toplumların ve uluslararası sistemin legal bir parçası olarak kabul edilen uyuşturucu maddeler, zararlı ve ekonomik etkileri göz önüne alınarak yeni paradigmada illegal ve mücadele edilmesi gereken bir unsur haline gelmeye başladı. Bu konuda yapılan çalışmalar neticesinde ülkemizin de taraf olduğu 1961 Tek Sözleşmesi,³ 1971 Psikotrop Maddeler Sözleşmesi⁴ ve 1988 tarihli Narkotik ve Psikotropik Maddelerin Kaçakçılığının Önlenmesine Dair Sözleşmesi ile uyuşturucu maddelerle mücadelenin stratejik çerçevesi çizilmiştir.⁵ Bu anlaşmaların her birisi konuyu farklı boyutlarıyla düzenlemekte ve üye devletlere sorumluluklar yüklemektedir. 1961 tarihli sözleşme, 1909 tarihinden bu yana yapılan anlaşmaları tek bir metin haline getirmiş, 1971 tarihinde imzalanan sözleşme, daha çok kimyasal içerikli maddeler ve ara kimyasallar konusunda düzenlemeler içermiş, 1988 tarihli sözleşme ise daha çok uluslararası işbirliğini de kapsayan bazı hususlarda yeni düzenlemeler ortaya koymuştur.

Uluslararası alanda meydana gelen bu değişimlerin ülkelerin iç uygulamalarına yansımaları oldukça farklılık göstermiştir. Uluslararası paradigma değişimi daha çok uyuşturucu maddelerin kullanım ve kaçakçılığının yasaklanmasına yönelik gelişirken birçok ülke birbirinden çok farklı politikalar benimsemiştir. Hollanda gibi liberal politika benimseyen ülkelerin yanında sıfır toleransa dayalı İsveç politikaları da uygulamaya konulmuştur. Madde kullanımı konusunda daha toleranslı yaklaşan ülke

¹ Burak Çıtır, Uluslararası Afyon Anlaşmalarında Osmanlı İmparatorluğu, Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi, Cilt/Volume: I, Sayı/Issue: 1, Yıl/Year: 2015, s.33

² Kayıhan, Siraceddin, Afyon ve Diğer Uyuşturucu Maddeler, İstanbul: Ahmet Sait Matbaası 1946.s.41-42.

³ Resmi Gazete, 12 Mayıs 1967, No: 12596

⁴ Resmi Gazete, 7 Mart 1981, No: 17272

⁵ Resmi Gazete, 25 Kasım 1995, No: 22474

politikaları da, temelde uyuşturucu kaçakçılığını suç saymakta ve bununla mücadele etmektedir. Ancak, kullanımın tolere edildiği bu tür ülkelerde arzla mücadele başarısının oldukça düşük olduğu gözlemlenmektedir. Bunun yanında, sıfır tolerans politikalarının da bağımlılar açısından olumsuz sonuçlar ortaya koyduğu tespit edilmiştir. Bu açıdan bakıldığında, ülkemiz uyuşturucunun arzı ile mücadelede sıfır tolerans yaklaşımını benimsemekle birlikte, yeni kullanıcıların ortaya çıkmasının önlenmesi bakımından önleme faaliyetlerine ağırlık vererek kişisel ve toplumsal bilincin artırılmasını amaçlamakta ve bunun yanında bağımlı hale gelen kişilere de gerekli tedavi imkânlarını sağlayan dengeli bir politika yürütmektedir.

2. UYUŞTURUCU MADDE KAVRAMI

Türk Dil Kurumunda Uyuşturucu kavramı morfin, kokain, eroin, afyon, esrar gibi duylara uyuşukluk veren madde olarak tanımlanmaktadır. ⁶Literatürde; tıp, kimya, eczacılık, sosyoloji, psikoloji ve hukuk gibi değişik bilim dallarını ilgilendiren uyuşturucu maddenin farklı tanımlarına rastlanılmaktadır. Bilinen uyuşturucu maddelere her gün yenilerinin eklenmesi ve uyuşturma özelliği bulunmamakla birlikte bağımlılık yaratan bazı maddelerin de bu kavramın kapsamı içinde değerlendirilmesi yönündeki gelişmeler nedeniyle, herkesin kabul edebileceği bir tanım bulmak zordur.⁷ Tıp açısından en kapsamlı tanım Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından yapılmıştır. Burada; “bitkisel kökenli veya sentetik olup merkezi sinir sistemini etkileyerek fiziksel ve/veya ruhsal bağımlılık hallerine yol açan ve tutku yaratan bütün maddeler uyuşturucu madde sayılır.” denilmektedir. Bu açılardan bakıldığında uyuşturucu; Belirli dozda alındığı zaman, kişinin sinir sistemi üzerinde etki ederek; akli, fiziki ve psikolojik dengesini bozan, fert ve toplum açısından iktisadi ve sosyal çöküntü meydana getiren, bağımlılık yapan, kanunların kullanılmasını, bulundurulmasını ve ticaretini yasakladığı maddelerdir.⁸

Türkiye’de bir maddenin uyuşturucu madde olarak kabul edilebilmesi için;Türk Ceza Kanunu’nun 188 ve devamı maddelerinde, 3298 sayılı Uyuşturucu Maddelerle İlgili Kanun⁹ ve 2313 sayılı Uyuşturucu Maddelerin Murakabesi Hakkında Kanun ile bu kanunların verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan Bakanlar Kurulu kararlarında ve Uyuşturucu Maddelere Dair 1961 Tek Sözleşmesinin I ve II numaralı cetvellerinde gösterilen maddelerden birisi olmalıdır. Uyuşturucu maddeler, insanın sosyal hayatında olumsuzluklar oluşturma, akli ve fiziki yapısında ciddi sorunlar yaratma ve kişi özgürlüğünü kısıtlayarak kendine köle yapma özellikleriyle, bireylerin sağlığını, refah düzeyini ve güvenliğini tehlikeye atmakta ve fert toplum ilişkisini kötü yönde etkilemektedirler. Günümüzde artık dünya üzerinde bu global problemten etkilenmeyen hemen hemen hiçbir ülke kalmamıştır. Her ülke bulunduğu coğrafi konuma, sosyo-ekonomik duruma, yaşam tarzlarına, inançlarına, toplumsal değerlerine ve diğer etkenlere bağlı olarak uyuşturucu kaçakçılığından, kullanımından ve buna bağlı işlenen suçlardan az ya da çok etkilenmektedir. Günümüzde uyuşturucu sorunu, ülke sınırlarını aşan küresel bir sorun haline gelmiştir. Artan kullanıcı ve bağımlı sayıları, uyuşturucu kaçakçılığındaki yüksek kar payı, terör örgütlerinin bu kardan pay alma arayışı ve teknolojik alanda yaşanan gelişmeler, uyuşturucu üretimi ve kaçakçılığını hızlandırmış sorunu dünya çapında geniş bir bakış açısıyla mücadele etmeyi gerektiren bir konu haline getirmiştir.

3. UYUŞTURUCU MADDE PİYASASI ¹⁰

Balkan ülkeleriyle ulaşım ağı bulunan Türkiye, 2012 yılında yoğun bir şekilde afyon ve türevlerinin kaçakçılığına maruz kalmıştır. Türkiye pazarlarına ulaşan afyon, bazmorfin ve eroinin temel kaynağı Afganistan’dır. Türkiye’de afyon ve türevlerinin (opiyatların) bulunabilirliği Afganistan’da gerçekleşen üretimle yüksek (0,93) korelasyon göstermektedir. Afganistan’da yapılan yüksek miktartlı üretimden sonra Türkiye pazarında eroinin bulunabilirliği ve yakalamaları artmıştır. Afyon ve türevleri Afganistan’dan sonra büyük oranda İran İslam Cumhuriyeti’ni takip ederek Hakkari, Van ve Ağrı illerinden Türkiye’ye ulaşmaktadır. Ancak son yıllarda Irak’ı ülkemize bağlayan Şırnak/Habur sınır kapısından girişlerde önemli bir artış görülmektedir. 2012 yılında ise Afganistan’da eroin arzında görülen artışın paralelinde eroinin piyasada bulunabilirliğinde tekrar artış yaşanmıştır. Aynı yıl Türk kolluk kuvvetleri tarafından 13.301 kg eroin yakalanmış ve Türkiye eroin yakalamalarında dünya lideri konumuna yükselmiştir. Esrar Türkiye’de en çok yakalanan uyuşturucu madde olmaya devam etmektedir. 2012 yılında ülke genelinde 152.086 kg esrar yakalanmıştır.

⁶ Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2011, s. 2432

⁷ EMCDDA, 2013 Ulusal Raporu (2012 Verileri) Reitox Ulusal Temas Noktası, TUBİM, 2013, s.18-20.

⁸ Ulusal Uyuşturucu Politika ve Strateji Belgesi, (2013-2018), Ankara, 2013,

⁹ Resmi Gazete, 19 Haziran 1986 No: 19139

¹⁰ EMCDDA 2013 Ulusal Raporu (2012 Verileri) Reitox Ulusal Temas Noktası, s.28.

2012 yılı itibariyle bir önceki yıla göre esrar yakalamaları % 99 oranında artış göstermiştir. Toz esrar kaçakçılığı özellikle 2010 sonrasında önemli oranda artmıştır. İran İslam Cumhuriyeti'nden getirilen toz esrarın üretim bölgesinin İran olduğuna dair kesin bir bilgi yoktur. Afganistan'dan İran İslam Cumhuriyeti'ne oradan da Türkiye'ye getirilmiş olabileceği değerlendirilmektedir. Türkiye'yi hedefleyen kokain Kolombiya, Peru ve Bolivya'dan direk olarak gelmemektedir. Kaçakçılık organizasyonları risk azaltmak için farklı güzergahlar ve yöntemler kullanmaktadır. 2012 yılında yapılan analizler Türkiye'ye kokainin 45 farklı güzergahı kullanarak ulaştığını göstermiştir. Bu 45 güzergahın %65'inde Türkiye nihai hedef iken %35'inde ise transit güzergah olarak kullanılmıştır. Güney Amerika'da kokainin Arjantin, Brezilya, Ekvador ve Venezuela'dan çıkışı yaptığı görülmektedir. Bunun yanı sıra birçok olayda kokainin öncelikle Batı Afrika'ya ulaştığı, arkasından Türkiye'ye sevk edildiği görülmektedir. Gelen kokainin büyük bir kısmı Türk pazarlarını hedeflemekle birlikte, bir kısmı Avrupa pazarlarına doğru seyrine devam etmektedir. Kokain pazarında yaşanan genişlemenin paralelinde son beş yıl içerisinde yakalanan kokain miktarında önemli artışlar görülmüştür. 2008-2012 yılları arasında kokain yakalamaları yaklaşık 4 kat artarak 94 kg'dan 476 kg'a çıkmıştır. 2011 yılında 281 kg konteyner yakalamasının da etkisiyle kokain yakalamalarında rekor kırılmıştır. Ancak 2012 yılında bu kadar büyük çaplı bir yakalama olmaması nedeniyle ulusal kokain yakalamaları %19,5 oranında azalmıştır.

Türkiye'de sentetik uyuşturucu yakalamaları madde türüne göre çok farklı trendler göstermektedir. Ülkemizde yaygın olarak görülen captagon maddesi yakalamaları son beş yıl içerisinde hızlı bir düşüş göstermiştir. Captagon yakalamaları 2008 yılında yaklaşık 3 milyon civarında iken 2012 yılında % 94 oranında azalarak 183.537 tablete düşmüştür. EGM KOM (2010;2012) Raporu bu düşüşün iki temel nedeni olduğunu açıklamıştır. Birincisi; Suriye ve Ermenistan'da captagon üretimine başlanması ve Türkiye'de üretimde görülen önemli azalmalardır. Bu gelişmeler paralelinde Ortadoğu'da captagon yakalamalarında önemli bir artış görülmüştür. İkincisi, son yıllarda Türkiye'deki uyuşturucuyla mücadele birimlerinin captagon kaçakçılığı yapan grupları hedefleyen yoğun operasyonları neticesinde organize suç gruplarının sayısında ve niteliğinde önemli düşüşler meydana gelmiş olmasıdır. Türkiye ecstasy için nihai pazar konumundadır. Ecstasy yakalamalarında 2009 yılında görülen düşüşün ardından 2012 yılına kadarki dört yıllık dönemde yaklaşık 9 kat artış yaşanmıştır. 2012 yılında bir önceki yıla göre görülen artış oranı ise %221,7'dir. Dünya uyuşturucu piyasalarında yaşanan trendlerin paralelinde, Türkiye son yıllarda giderek artan oranlarda metamfetamin kaçakçılığına maruz kalmaktadır. Metamfetamin Türk pazarlarında son dört yıldır görülmektedir. 2009 yılında ülke genelinde 14 olayda 103 kg 21 metamfetamin yakalanmıştır

4. SUÇ GELİRLERİ VE EKONOMİK BOYUTU

Suçla mücadelede başarının uzun vadeye yayılması; bireyleri suç işlemeye teşvik eden nedenlerin tespitiyle, ortadan kaldırılmalarına yönelik faaliyetlerin etkinlikle yürütülmesine bağlıdır. Bireyleri çıkar amaçlı suçları işlemeye motive eden en önemli unsur kazançtır. Kazancın bir motivasyon unsuru olmaktan çıkarılmadığı sürece; klasik suçla mücadele metotlarının uzun vadede etkisiz olması; suç örgütlerinin cezaevinden çıktıktan sonra bile illegal faaliyetlerine kaldıkları yerden devam etmesi kaçınılmaz olacaktır. Zira hürriyeti bağlayıcı cezalarını çektikten sonra suçtan elde ettikleri kazançlara geri dönebileceğinin hesabını yaparak, yakalanma riskini bile göze alan suç örgütleri, toplumda her zaman var olmuştur. Çıkar amaçlı suçlardan elde edilen ve maliklerinin elinden geri alınamayan suç gelirlerinin, sosyo-ekonomik yapı üzerindeki zararları; suç işleme motivasyonunun kırılmaması ve suç örgütlerinin eleman temininde sıkıntı yaşamaması hususları ile sınırlı değildir.

Mevcut vergi mevzuatına göre, suçtan elde edilen gelirler vergilendirilememektedir. Suç gelirlerinin vergilendirilmemesi ile devlet hazinesi önemli miktarda vergi kaybına uğramaktadır. Vergilendirilmeyen suç gelirleri ekonomik sisteme sokulduğunda, aynı zamanda piyasalardaki adil rekabet kayıtlı mükellefler aleyhine bozulmakta, suç gelirlerinin yoğun olarak girdisi bulunan sektörlerde güvensizlik duygusu hakim olmaktadır. Suçtan elde edilen gelirlerden, yasadışı zeminde de istifade edilebilmektedir. Söz konusu gelirlerin, çıkar ve terör amaçlı suç örgütlerinin organizasyonel/operasyonel kabiliyet ve kapasitelerinin artırılması amaçlarına tahsis edildiği ve yeni suç faaliyetlerinin finansmanında kullanıldığı da bilinen bir gerçektir. Sosyal, siyasal ve ekonomik yapıda görülebilecek olumsuzlukların ortaya çıkışının engellenebilmesi amacıyla bu suçla mücadeleye ilişkin ülkemiz mevzuatında da bazı düzenlemeler yapılmıştır. Bu çerçevede, "Suçun konusunu oluşturan, finansmanına tahsis edilen ve suç işlenmesi suretiyle elde edilen malvarlıklarının müsaderesi" hususu mevzuatta düzenlenerek, "suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerinin aklanması" eylemi suç haline getirilmiştir.¹¹

¹¹ Türk Ceza Kanunu, Resmi Gazete, 12 Ekim 2004, Kanun No: 5237, Türk Ceza Kanunu Madde 282, TBMMZC, 60/120/14-391.

5. UYUŞTURUCU'YA BAĞLIMALİYETLER

Uyuşturucuya bağlı maliyetler iki ana kategoriye ayrılabilir: doğrudan ve dolaylı maliyetler. Doğrudan maliyetler, uyuşturucuya bağlı olarak ödenen paralar anlamına gelip, tipik olarak; önleme, tedavi, zarar azaltımı ve kanun uygulama alanlarında yapılan harcamaları içerir. Dolaylı maliyetler ise uyuşturucu kullanımı yüzünden gerçekleştirilemeyen üretim hizmetleri olup, tipik olarak uyuşturucuya bağlı hastalık ve ölüm oranlarından kaynaklanan verimlilik kaybından ibarettir¹²

5.1.Kamu Harcamaları;

Kamu harcamaları terimi, devletin hükümeti (merkezi, bölgesel, yerel) tarafından fonksiyonlarını(sağlık hizmetleri, adalet, kamu düzeni, eğitim, sosyal hizmetler) yerine getirmek amacıyla temin edilen mal ve hizmetlerin değeri anlamına gelmektedir. Bir devletin kamu harcamalarının analizi, hükümetinin etkin ve etkili harcama kapasitesine ilişkin faydalı bilgiler sunmaktadır¹³ Birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de uyuşturucu madde ile mücadele kapsamında harcamalar yapılmaktadır. Birçok farklı kurum tarafından yapılan bu harcamalar ilgili kurumların genel bütçelerinden yapılmaktadır. Genel bütçe kapsamından yapılan harcamaların ne kadarının uyuşturucu madde ile mücadele alanında yapıldığının tespiti oldukça zordur. Türkiye, uyuşturucu madde ile mücadele alanında yapılan kamu harcamalarına verileri 2010 yılında ayrıntılı olarak raporlamıştır.2011 yılında bu alanda toplanan verilerin daha sistematik toplanması amacı ile “Kamu Harcamaları Formu” geliştirilmiştir. 2011 yılında sadece merkezi kamu kurumlarında toplanan veriler, 2012 yılına mevcut veri kapasitesini arttırmak amacı ile yerel düzeyde İl Belediyelerinden de toplanmıştır.

5.2. Sosyal Maliyetler;

Uyuşturucuya bağlı sosyal maliyetler, uyuşturucu kullanımı yüzünden toplumun ödediği doğrudan veya dolaylı bedellerin tümüdür. Bunun sonucu ise, parasal terimlerle ifade edildiğinde, uyuşturucu kullanımının topluma yüklediği toplam maliyetlerin bir tahminidir¹⁴ Uyuşturucu kullanımının sosyal maliyetinin belirlenmesi bazı faydalar sağlar. Öncelikle, toplumun uyuşturucuyla ilgili konular için ne kadar harcama yaptığını ve dolayısıyla da, uyuşturucu kullanımı tamamen ortadan kaldırıldığı takdirde tasarruf edilmiş olacak miktarı ortaya koyar. İkincisi, maliyetin farklı bileşmelerini ve toplumdaki her sektörün katkı payını tespit eder. Bu gibi bilgi, verimsizlikler bulunabilecek ve tasarruf yapılabilecek alanlara dikkat çekmek suretiyle finansman önceliklerinin belirlenmesine yardımcı olur¹⁵

6. UYUŞTURUCU MADDE VE ULUSLARARASI TRENDLER

6.1. Afyon ve Türevleri

Eroin ve morfin üretiminde kaynak madde afyon olup, dünya eroinin % 90’ından fazlası Afgan afyonundan üretilmektedir.¹⁶Avrupa pazarında eroin, çoğunlukla iki türde bulunmaktadır: Kahverengi eroin -kimyasal baz formunda- çoğunlukla Afganistan’dan Avrupa’ya gitmektedir. Beyaz eroin ise -tuz formunda- özellikle Güneydoğu Asya’dan Avrupa’ya gitmektedir. Ancak tuz formunda çok az bulunmaktadır. Bunun yanında bazı afyon türevi uyuşturucular,Litvanya ve Letonya gibi Güneydoğu Avrupa ülkelerinde üretilmektedir.¹⁷Bu eroin türlerine, Avrupa’da yakalamasına rastlanmayan, fakat Amerika Kıtasında çok yaygın olarak tüketilen “siyah eroin” ya da “katran eroin”ini (black tar heroin) eklemek mümkündür. Katran eroin Meksika’da üretilmekte ve özellikle Kaliforniya eyaletini hedef alarak, bütün ABD’ye dağıtılmaktadır. UNODC tarafından, yıllık küresel eroin pazarının 340 ton olduğu tahmin edilmektedir. Avrupa, Rusya ile birlikte dünyanın en büyük eroin pazarına sahiptir. Bu bölgede, Rusya dâhil, 160 ton eroin tüketilmekte ve bu rakam dünya eroin pazarının % 47’sini oluşturmaktadır. Sadece Rusya Federasyonu’nda 70 ton eroin tüketilmekte, bu durum dünyada eroin tüketiminin % 21’ine denk gelmektedir. Bu oran, Rusya’yı dünyada eroin tüketiminde ilk sıraya koymaktadır. Rusya’yı Çin % 13’le (45 ton), ABD % 6’lık (21 ton) eroin tüketimi ile izlemektedir¹⁸

¹²<http://www.emcdda.europa.eu/publications/online/ar2007/tr/diseases> , EMCDDA 2013 ULUSAL RAPORU (2012 Verileri) Reitox Ulusal Temas Noktası

¹³ <http://www.emcdda.europa.eu/publications/online/ar2007/tr/diseases>

¹⁴ <http://www.emcdda.europa.eu/publications/online/ar2007/tr/diseases>

¹⁵ <http://www.emcdda.europa.eu/publications/online/ar2007/tr/diseases>

¹⁶ UNODC (2009a). Addiction, Crime and Insurgency: TheTransnational Threat of Afghan Opium, (Bağımlılık, Suç ve İsyan: Uluslararası Afgan Afyonu Tehdidi). Vienna: United Nations.

¹⁷ EMCDDA (2009). Annual Report, (Yıllık Rapor). Luxembourg: Publication Office of theEuropean Union

¹⁸ UNODC (2009a)

Tablo 1: Dünyadaki Eroin Kullanımı

Ülkeler	ABD/Kanada	Avrupa	Afrika	Rusya	G/G.Doğu Asya	Hindistan	Çin	İran
Yüzdeler	%6	%26	%7	%21	%5	%5	%13	%5

Kaynak: UNODC, 2009a¹⁹

Afgan eroini, Latin Amerika hariç dünyanın hemen hemen her yerinde görülmektedir. Myanmar'da eroin üretimi düştüğü için Çin, Afgan eroini kaçakçılığında önemli bir hedef ülke konumuna gelmiştir. Çin'e ek olarak Afgan eroinin aynı zamanda Güney ve Güney Doğu Asya, özellikle Hindistan, Tayland, Malezya'ya kaçakçılığı yapılmaktadır. En az Avustralya pazarının % 50'si Afgan eroini ile beslenmektedir. Afrika, Afgan eroin tüketimi ile Avrupa ve ABD'ye bu maddenin kaçakçılığında önemli bir bölge olmuştur.²⁰ Afganistan'da 2005 yılından sonra artan hızlı afyon üretiminden dolayı, 12.000 ton afyon bilinmeyen bir yerde depolanmış bulunmaktadır. Bunun sadece % 10'unun Afgan çiftçiler tarafından muhafaza edildiği düşünülmektedir. Geriye kalan miktar kaçakçılar ve isyancı gruplar tarafından kontrol edilmektedir.²¹ UNODC (2009a)'nin 2006 verilerine göre; İran, Türkiye ve Çin, dünyadaki eroin yakalamalarının hemen hemen yarısını gerçekleştirmektedir. İran bu ülkeler arasında uyuşturucu bağımlılarının en çok olduğu ülkedir. İran Uyuşturucu Kontrol Merkezi'nin verilerine göre, İran'da 1,2 milyon uyuşturucu bağımlısı bulunmaktadır.

Tablo 2. 2006 Yılı Dünya Eroin Yakalama Dağılımı

Ülkeler	İran	Avrupa	Türkiye	Rusya	Orta Asya	Afganistan	Çin
Yüzdeler	%19	%18	%18	%4	%6	%6	%10

Kaynak: UNODC, 2009a²²

UNODC (2009a) verilerine göre; 320 milyar dolarlık küresel uyuşturucu pazarının % 20'sini (65 milyar ABD Doları) afyon ve türevi maddeler teşkil etmektedir. Öte yandan küresel uyuşturucu pazarı, dünya üzerindeki 120 ülkenin gayrisafi yurtiçi hâsılasından daha büyüktür. Ayrıca, uyuşturucu kaçakçılarının eroin ticaretinden çok yüksek miktarlarda gelir elde ettikleri bilinen bir gerçektir. Örneğin, İran/Afganistan ya da İran/Pakistan sınırındaki 1 kilogram yüksek kalite eroin 5.000 ABD Dolarıdır. Aynı eroin içerisine çeşitli maddeler katılarak ve ağırlığı artırılmış biçimde Türkiye'ye ulaştığında fiyatı 8.000 ABD Dolarına kadar çıkmaktadır. Eroin ana hedef noktaya yaklaştıkça, kar seviyesi de aynı oranda artmaktadır. Örneğin, Türkiye'nin Bulgaristan ve Yunanistan sınırında toptan fiyatı 20.000 ABD Doları olan iyi kalite eroin, İspanya sınırına geldiğinde 45.000 ABD dolarına kadar çıkmaktadır.

6.2. Kokain

Kokain, Güney Amerika'nın Andean bölgesinde (Kolombiya, Venezuela, Ekvator, Peru, Bolivya, Arjantin ve Şili) üretilmektedir. Batı Afrika'nın kokain kaçakçılığı, depolaması ve dağıtımındaki rolü giderek artmaktadır. Uluslararası toptan kokain kaçakçılığında en büyük söz sahibi olan gruplar, Güney Amerikalı organize suç örgütleridir. Batı Afrikalı organize suç örgütleri, Avrupa'daki ikincil dağıtım yönetmektedirler. Aynı zamanda Afrika üzerinden gelen kokain, Balkanlar, Karadeniz Bölgesi ve özellikle Köstence Limanı (Romanya) üzerinden Batı Avrupa'ya ulaşmaktadır.²³ 2008 yılında Kolombiya'daki kokain ekiminin % 8 oranında azalması, dünyadaki kokain üretiminin % 15 oranında düşmesine neden olmuştur. Bu oran 2004-2008 dönemlerini kapsayan en düşük değer olarak istatistiklere girmiştir.

Dünyadaki düşüşe rağmen, Kolombiya halen dünyadaki en büyük kokain üreticisidir. Peru, Bolivya ve muhtemel diğer Latin Amerika ülkeleri bu ülkeyi sırasıyla takip etmektedir. Kolombiya'daki koka ekimi Kolombiyalı organize suç örgütleri tarafından kontrol edilmektedir. Ayrıca, Kolombiya'da, terörist gruplar da uyuşturucu kaçakçılığı aktivitelerinin organizasyonunda, koka ve afyon ekiminde ve üretiminde önemli rol almaktadırlar. Üretici sayısındaki bu dağılım Kolombiya'daki kanun uygulayıcılarının kokain kaçakçılığına karşı aldıkları önlemlerle ve uluslararası organizasyonların ülkedeki koka üretimine karşı baskı yapmasından kaynaklanmaktadır.²⁴ Aynı zamanda Kuzey Amerika'da, özellikle ABD'de kokain kullanımı önemli oranda düşmüştür. 2008 yılı öncesi Batı Avrupa'da yapılan araştırmalarda kokain

¹⁹ UNODC (2009a). Addiction, Crime and Insurgency: The Transnational Threat of Afghan Opium, (Bağımlılık, Suç ve İsyan: Uluslararası Afgan Afyonu Tehdidi). Vienna: United Nations.

²⁰ INCB (2008), UNODC (2009a).

²¹ UNODC (2009a).

²² UNODC (2009a). Addiction, Crime and Insurgency: The Transnational Threat of Afghan Opium, (Bağımlılık, Suç ve İsyan: Uluslararası Afgan Afyonu Tehdidi). Vienna: United Nations.

²³ INCB (2008), EUROPOL (2009). OCTA EU Organised Crime and Threat Assessment (OCTA AB Organize Suçlar ve Tehdit Değerlendirmesi Raporu). Hague: Europol.

²⁴ EUROPOL (2009).

kullanımının arttığı fakat 2008 yılında bu artışın devam etmediği ve sabit hale geldiği anlaşılmıştır. Buna karşın, Güney Amerika'da halen kokain kullanıcıları artarak çoğalmaktadır. Bu artışı doğal olarak kokainin suiistimal eden kişilerin coğrafik olarak koka bitkisinin yetiştirildiği yere yakın olmalarından ve kokainin fiyatının Güney Amerika'da diğer bölgelere göre oldukça düşük olmasına bağlamak mümkündür.

Tablo 3. Dünyadaki Kokain Üretim Yüzdeleri

Ülkeler	Kolombiya	Peru	Bolivya
Yüzdeler	%51	%36	%13

Kaynak: UNODC,2009a

Dünyada, 2006 yılında 7.060 ve 2007 yılında 7.225 adet koka işleme laboratuvarı olduğu tespit edilmiştir. Dünyadaki kokain laboratuvarlarının % 99'dan fazlası Kolombiya, Peru ve Bolivya'da bulunmaktadır. Latin Amerika dışında İspanya'da 18, ABD'de 3 kokain laboratuvarının varlığı UNODC'ye bahse konu ülkelerce bildirilmiştir.²⁵Kolombiya 2007 yılında 2.500 adet yasadışı kokain laboratuvarını ortaya çıkarmış ve imha etmiştir. Bu rakam Güney Amerika'daki ülkeler arasında en yüksek rakamdır. Dünyadaki kokain yakalamaları 2007 yılında (711 ton), 2005 yılına (750 ton) oranla% 5 düşmüş ve 2006 yılına (693 ton) göre de hemen hemen aynı kalmıştır. Yakalamalardaki yüksek artışlar, üretimin artmasını tetiklememiştir. Güney Amerika, Orta Amerika ve Karayip Adalarındaki kokain yakalama oranları, 1989-2007 yılları arasında % 32'den, % 60'a yükselmiştir.²⁶Bu artış, üretim bölgesindeki kanun uygulayıcıların kokain kaçakçılığına karşı yaptıkları özverili çalışmalarla açıklanabilir. 2007 yılında kokainin % 88'i Amerika ve % 11'i de Avrupa kıtasında ele geçirilmiştir. Kolombiya makamları, ülkelerini terk eden uyuşturucunun % 80'inin sırasıyla Meksika-Orta Amerika koridorundan, Avrupa-Afrika koridorundan ve Karayipler koridorundan deniz yoluyla kaçırıldığını bildirmişlerdir. Kaçakçılığı yapılan uyuşturucu maddelerin önemli kısmı 1-1,5 ton yük taşıma kapasiteli hız motorları vasıtasıyla yapılmaktadır. Daha önceki yıllarda INCB'ye bildirilen denizaltı ile yapılan uyuşturucu kaçakçılığının, 2007 yılında da yapılmıştır. INCB'ye göre, Güney Amerika'daki uyuşturucu kaçakçıları, kaçaklık faaliyetlerini devam ettirmek için havayolundan ziyade deniz yolunu tercih etmektedirler. Ayrıca, ülkeler arası uyuşturucu madde kaçakçılığında, havayolu karayolundan daha sık kullanılmaktadır²⁷Peru ve Bolivya'daki kuru koka yaprağının tarla çıkış fiyatı 2007 yılında artmıştır. Geçen 10 yılda olduğu gibi koka yaprağı fiyatı Bolivya'da, Peru'dan daha yüksek seviyede olmuştur. Bu rakam, Bolivya'nın Chapare bölgesinde kilogram başına 6 ABD Doları, Peru'da 3,5 ABD Doları üzerindedir. Peru'da koka macununun kilogram fiyatı 2007 yılında % 21 yükselerek 600 ABD Dolarından, 2008 yılında 723 ABD Dolarına yükselmiştir. Kolombiya'da ise koka macunu fiyatı, Kolombiya Pesosunun ABD Dolarına göre değer kazanmasından dolayı, peso cinsinden % 4'lük bir düşüş göstermiştir. Fakat ABD Doları cinsinden % 2'lik bir yükseliş olmuş ve 943 dolardan 963 dolara çıkmıştır.²⁸

Esrar reçinesi de kaçakçılığı yapılan diğer ürünlerden biridir. Reçine üretimi belirli bölgelerde yoğunlaşmış ve sıklıkla uluslararası kaçakçılığı yapılmaktadır. Fas'taki kenevir üretimindeki düşüşe rağmen bu ülke dünyanın bilinen ana reçine üreticisi olma özelliğini devam ettirmektedir. Afganistan, ikinci önemli esrar reçinesi üreticisi ülkedir. Elde yeterli veri bulunmamasına rağmen uzmanlar, Afganistan'da ekilen kenevir alanlarının giderek büyüdüğünü ve kenevir üretim alanlarının Fas'a yaklaştığını bildirmişlerdir. Kenevir ürünlerinin fiyatlarının afyon türevleri ile karşılaştırıldığında giderek artması, bu ülkedeki ekim alanlarındaki artışın en önemli nedeni olarak gösterilmektedir.²⁹Aynı zamanda, Hindistan ve Nepal de esrar reçinesi kaynak ülkesi (% 4) olarak bilinmektedir. Özellikle Azerbaycan, Ukrayna, Moldova, Rusya Federasyonu ve Ermenistan'dan gelen raporlarda, bazı Bağımsız Devletler Topluluğu ülkelerinin artan şekilde (% 6) esrar reçinesi kaynak ülkesi olarak geçtiği bildirilmektedir. Orta Asya ülkelerinden Kazakistan'ın Chu Vadisinde, kenevir üretimi giderek artmakta ve 300.000 hektardan daha fazla alanda ekimi yapılmaktadır.³⁰Arnavutluk ve İran, son yıllardaki yakalama oranlarına bakıldığında önemli kaynak ülke olarak ortaya çıkmaktadır.³¹Hollanda'nın reçine esrarın kaynak ülkesi olduğu bildirilmiş fakat bu ülkenin esrar reçinesinin ne kadarına kaynaklık ettiği tespit edilememiştir. Hollanda'nın kenevir bitkisi üretiminde önemli bir yeri olmasına rağmen, esrar reçinesi için aynı şeyi söylemek mümkün olmamaktadır. Aynı tespiti Almanya, Fransa ve Belçika gibi diğer Batı Avrupa ülkeleri için de yapmak mümkündür. Fakat

²⁵UNODC (2009b), UNODC (2009c). Colombia Coca Cultivation Survey, (Kolombiya Koka Ekim Araştırması). Vienna: United Nations.

²⁶ UNODC (2009b)

²⁷INCB (2008)

²⁸UNODC (2009c)

²⁹ UNODC (2009c)

³⁰ UNODC (2009c)

³¹ UNODC (2009c)

bu ülkelerin ne oranda transit ülke olduğu net değildir.³²Hollanda ile ilgili değinilmesi gereken bir diğer husus da, esrarın bu ülkede tedavi amaçlı kullanımı ve yetiştirilmesinin 2008 yılında yasal hale getirilmesidir. Bu ülkede bir multiplesclerosis (MS) hastası, yasal olarak, tedavi amaçlı esrar yetiştirebilmekte ve kullanabilmektedir. Aynı zamanda 2003 yılından beri de doktorlar medikal esrarı hasta reçetelerine yazabilmektedirler.³³

UNODC, Lübnan'ın Orta Doğu'da kaynak ülke olma özelliğinin devam ettiğini bildirmiştir. ³⁴ABD Dışişleri Bakanlığı'na göre ise Lübnan, büyük uyuşturucu üreticisi ya da uyuşturucunun transit olarak geçtiği bir ülke değildir.³⁵Lübnan'da üretim 1990'lı yıllarla karşılaştırıldığında önemli derecede düşmüş, fakat çiftçiler kenevir ekimine devam etmektedir.³⁶Lübnan makamlarına göre, Lübnan'dan Avrupa'ya büyük miktarda esrar geçişi artırılan kıyı devriyeleri ve havaalanı kontrollerinden dolayı mümkün değildir. ³⁷Amerika kıtasında esrar reçinesi üretimi ve tüketimi sınırlıdır. Jamaika % 3'lük yıllık yakalamasıyla bölgedeki en önemli reçine üreticisidir. Paraguay % 2'lik esrar reçinesi yakalamasıyla Amerika kıtasında önde gelen bir diğer üreticidir. Fakat 6.000 hektarlık bir ekimle, Paraguay'da kenevir bitkisi üretimi daha önemli bir sorundur³⁸

Tablo 4. 2005-2007 Yılları Arasında Esrar Reçinesi Yakalamalarında Ana Kaynak Ülkeler

Kaynak Ülke	Yakalama Sayısı	Yakalama Miktarı (kg)
Fas	811	440.747
Afganistan	1.083	144.387
İspanya	853	19.226
Pakistan	10	2825
Hollanda	27	2615
Portekiz	1	2449
Fransa	3	2135
Almanya	5	591
Cezayir	16	455
İran	13	450

Kaynak: UNODC, 2009b

Dünya kenevir yakalama oranlarına bakıldığında; 2007 yılında kenevir ve esrar reçinesi yakalamalarının arttığı görülmektedir. Buna göre, kenevir bitkisi yakalamaları 5.605 tona, reçine yakalaması 1.300 tona çıkmıştır. Kenevir bitkisi yakalamalarının % 82'si Amerika kıtasında gerçekleştirilmiş olup bu yakalamalar özellikle Meksika ve ABD'de yoğunlaşmıştır. Bu kıtada gerçekleştirilen kenevir bitkisi yakalamaları, tüm kenevir yakalamalarının 2/3'ünü oluşturmaktadır.³⁹

7. TÜRKİYE'DE UYUŞTURUCU SORUNU

Türkiye, içinde bulunduğu coğrafi durumu nedeniyle çok hassas bir konuma sahiptir. Bu bağlamda, ülkemiz Afganistan kaynaklı afyon ve türevleri ile Avrupa kaynaklı sentetik uyuşturucu maddeler ve bunların üretiminde kullanılan ara kimyasal maddelerin trafiğinden olumsuz etkilenmektedir. Ayrıca ülkemiz Güney Amerika menşeli kokain maddesi ile İran ve Suriye menşeli esrar maddesinin kaçakçılığına maruz kalmaktadır. Türkiye ve içinde bulunduğu bölge için en büyük tehdit; Dünyadaki yasadışı afyon üretiminin % 90'ından fazlasının gerçekleştiği Afganistan'daki yasadışı afyon üretimi ve buna bağlı olarak Avrupa ülkelerine yönelik yapılan eroin maddesi kaçakçılığıdır. Ülkemiz, özellikle Balkan Rotası üzerinden gerçekleştirilen eroin maddesinin kaçakçılığından olumsuz etkilenmektedir.

Avrupa kaynaklı sentetik uyuşturucu madde kaçakçılığı, Türkiye'yi kullanıcı boyutunda etkileyen en büyük tehditlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Özellikle son dönemlerde çeşitli sebeplerden dolayı ecstasy maddesi üretiminin düşüş göstermesiyle bu maddenin yerini diğer sentetik uyuşturucular almaya başlamıştır. Türkiye'de yaygın bir kullanımı bulunmayan Doğu Avrupa kaynaklı captagon maddesi ise ülkemiz ile birlikte Ortadoğu ve Arap Yarımadası ülkelerini tehdit etmektedir.

³²UNODC (2009b).

³³US Department of State (2009). International Narcotics Control Strategy Report (Uluslararası Narkotik Kontrol Strateji Raporu). DrugandChemical Control, Cilt 1, Mart.

³⁴UNODC (2009b)

³⁵US Department of State (2009)

³⁶UNODC (2009b)

³⁷US Department of State (2009)

³⁸UNODC (2009b)

³⁹UNODC (2009b)

Türkiye’de en fazla yakalanan ve kullanılan uyuşturucu maddelerin başında esrar maddesi gelmektedir. Her ne kadar kullanıcılar ihtiyaçlarını karşılamak üzere yasadışı kenevir bitkisi yetiştirse de İran ve Suriye gibi ülkelerden ülkemize esrar maddesi kaçakçılığı yapılmaktadır. Ayrıca uluslararası organizasyonlar tarafından, Güney Amerika kaynaklı kokain maddesi kullanım maksadıyla ülkemize getirilmektedir. Bu kokain maddesi, Afrika ve

Avrupa ülkeleri üzerinden, özellikle kuryeler vasıtasıyla ve havayolu kullanılmak suretiyle taşınmaktadır. Uyuşturucu madde kaçakçılığına karşı ülkemizde verilen mücadele iki ana hedef doğrultusunda yürütülmektedir. Birincisi, uluslararası alanda faaliyet gösteren uyuşturucu kaçakçılığı gruplarına; ikincisi ise, yurt içinde faaliyet gösteren ülke içi uyuşturucu şebekelerine karşı verilen mücadeledir. Mücadelede bir diğer önemli konu ise, terör örgütlerinin uyuşturucu kaçakçılığı (narko-terör) ve ticaretinden elde ettikleri gelirin önüne geçilmesine yönelik yapılan çalışmalarıdır. Ülkemiz, uluslararası alanda faaliyet gösteren uyuşturucu kaçakçılığı gruplarına karşı mücadelede; irtibat görevlileri, Güvenlik ve İşbirliği Anlaşması (GİB) imzalanan ülkelerin uyuşturucu ile mücadele birimleri ve uluslararası kuruluşlar ile irtibat kurmaktadır. Bu temas noktaları vasıtasıyla, karşılıklı bilgi değişiminde bulunularak uluslararası operasyonlar ve kontrollü teslimat uygulamaları gerçekleştirilmektedir.

8. UYUŞTURUCU MADDELERİN TÜRLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİLMESİ

8.1. Afyon ve Türevi

Ülkemizde ele geçirilen afyon ve türevi uyuşturucu maddelerin kaynağını Afganistan oluşturmaktadır. 2008 ve 2009 yıllarında Afganistan’da gerçekleşen haşhaş bitkisi ekim alanları ve bu alanlardan elde edilen afyon miktarı 2007 yılına göre düşüş göstermiştir. Ancak afyon maddesi miktarındaki düşüşe rağmen, ülkemizde yakalanan eroin maddesi miktarında sürekli artış görülmektedir.

8.1.1. Afyon

Ülkemizde her yıl ortalama 200 kg afyon maddesi yakalanmaktadır.2009 yılında yakalanan afyon maddesinin% 34,4’ü kargolarda, % 16,3’ü ise kuryelerde ele geçirilmiştir. Kargo ve kuryelerde yakalanan afyon maddesinin hedefini özellikle ABD, Kanada, Avustralya ve AB ülkeleri oluşturmaktadır. Ülkemiz üzerinden yapılan bu kaçakçılık faaliyetleri genellikle İran uyruklu organizasyonlar tarafından gerçekleştirilmektedir.

Tablo 5. Yıllara Göre Yakalanan Afyon Miktarı (kg)

Yıllar	2005	2006	2007	2008	2009
Miktar	34	217	519	202	189

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

Tablo 6. Yıllara Göre Operasyon ve Yakalanan Şüpheli Sayısı

Yıllar	2005	2006	2007	2008	2009
Operasyon	29	40	51	46	46
Şüpheli	46	82	78	120	93

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

Tablo 6’da görüldüğü gibi 2009 yılında bir önceki yıla göre gerçekleştirilen operasyon sayısında herhangi bir değişiklik meydana gelmezken, bu operasyonlarda yakalanan şüpheli sayısında % 22,5’lik azalma olmuştur. Bunun sebebinin ise; kurye operasyonlarında sadece kuryenin yakalanması; kargo operasyonlarında ise, gönderici ve alıcı bilgilerinin sahte olması nedeniyle organizasyonun ortaya çıkartılmaması olduğu değerlendirilmektedir. Kargo yoluyla gerçekleştirilen uyuşturucu madde kaçakçılığıyla daha etkin mücadele etmek üzere “Karayolu Taşıma Yönetmeliği’nde 11 Haziran 2009 tarihinde ⁴⁰değişikliğe gidilmiştir.⁴¹

Tablo 7. Bölgelere göre Afyon Yakalama Yüzdeleri

Bölgeler	Marmara	Karadeniz	Ege	İç Anadolu	Doğu Anadolu	GAB
Yüzdeler %	62.4	0	0	0.1	33.3	0.5

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

2009 yılı afyon maddesi yakalamalarının % 95,7’si ülkemize İran’a sınır olan iller ile kurye ve kargo yoluyla yurtdışına sevk edildiği İstanbul’da gerçekleşmektedir.

⁴⁰ Resmi Gazete, 11 Haziran 2009, Sayı No: 27255

⁴¹ Bu bölümde yer alan değerlendirmeler 2009 yılı Polis Bölgesi yakalamalarına aittir.

8.1.2. Bazmorfin

Ülkemizde yakalanan Bazmorfin madde miktarı, son üç yıldır yok denilecek kadar az seviyelere inmiştir. Bazmorfin maddesinin varlığı genellikle o yerde eroin imalının söz konusu olabileceğine dair kuvvetli bir emaredir. Ülkemizde yakalanan bazmorfin maddesi miktarı ise üzerinde değerlendirme yapılamayacak kadar azdır. Bazmorfin maddesi yakalama miktarlarında ortaya çıkan tablo, uluslararası arenada ülkemize yöneltelen, Türkiye’de eroin maddesi imal edildiği şeklindeki değerlendirmenin doğru olmadığını ve bunun haksız, bilinçsiz ve yanlış olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Tablo 8. Yıllara Göre Yakalanan Bazmorfin Miktarı (kg)

Yıllar	2005	2006	2007	2008	2009
Miktar (kg)	141	487	29	0	16

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

8.1.3. Eroin

Ülkemizde yakalanan eroin maddesinin kaynağını Afganistan’da üretilen afyon maddesi oluşturmaktadır. Afganistan’daki afyon üretiminin son beş yıllık seyrine bakıldığında; 2007 yılına göre 2008 yılında % 6,1 ve 2008 yılına göre 2009 yılında % 10,4 oranında bir azalma olduğu görülmektedir.

Tablo 9. Yıllara Göre Afganistan’da Üretilen Afyon Miktarı (ton)

Yıllar	2005	2006	2007	2008	2009
Miktar (Ton)	4100	6100	8200	7700	6900

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

Afganistan ve komşu ülkelerde üretilen eroin maddesi; Balkan, Kuzey Karadeniz ve Doğu Akdeniz rotaları üzerinden, talebin olduğu Avrupa ülkelerine gitmektedir. Özellikle Balkan Rotası üzerinden gerçekleştirilen eroin maddesi kaçakçılığı ülkemizi yoğun olarak etkilemektedir. Başta UNODC olmak üzere birçok uluslararası raporda, Afganistan kaynaklı eroinin Avrupa’ya ulaştırılmasında Balkan Rotasının ana güzergâh olduğu belirtilmektedir. Bu tespitin yapılmasında; Balkan Rotası üzerinde bulunan ülkemiz ve İran tarafından gerçekleştirilen yakalamaların etkili olduğu değerlendirilmektedir. Afganistan’da üretilen afyon maddesi miktarında son iki yıldır bir düşüş gözlenirken, ülkemizde gerçekleştirilen eroin maddesi yakalama miktarında sürekli bir artış gözlenmiştir. 2008 yılına göre 2009 yılındaki artış % 18,4 oranında olmuştur.

Tablo 10. Yıllara Göre Yakalanan Eroin Miktarı (kg)

Yıllar	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Miktar (kg)	6.664	7.380	9.078	10.332	12.234	12.690	7.294	13.301

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009,2012 Türkiye Uyuşturucu Raporu, EMCDDA Standart Tablo 13, 2013.

Eroin maddesi yakalama miktarındaki artış, gerçekleştirilen operasyon ve bu operasyonlarda yakalanan şahısların sayısına da yansımaktadır. Nitekim 2009 yılında 2008 yılına göre gerçekleştirilen operasyon sayısında % 31,1’lik, yakalanan şüpheli sayısında ise % 37,2’lik bir artış olmuştur. 2010-2012 yılları arasında Avrupa pazarlarını hedefleyen yaklaşık 1 ton (942 kg) eroin deniz yolu sevkiyatı sürecinde ele geçirilmiştir. 11 Mayıs 2012 tarihinde Türkiye-Almanya ve Hollanda tarafından ortaklaşa gerçekleştirilen operasyonda toplam 250 kg eroin yakalanmıştır.⁴²Eroin, Bursa limanından Almanya’nın Bremerhaven Limanına kadar deniz yolu üzerinden konteyner içerisinde taşınmıştır. Son beş yıl içerisinde kargo içerisinde yurt dışına sevk edilen 1.021 kg eroin, 462 kg afyon ve 71 kg metamfetamin yakalanmıştır. 2012 yılında Van’dan İstanbul’a gönderilen bir kargo içerisinde yakalanan 354 kg eroin bu güne kadar kargo içerisinde gönderilen en yüksek miktarda ve değerli uyuşturucu maddedir.⁴³ Avrupa’ya yapılan eroin kaçakçılığında Hollanda’nın bir depolama ve yeniden dağıtım merkezi olduğu görülmüştür. Son yıllarda Türkiye’de eroin olaylarında yakalanan yabancı uyruklu şahısların sayısında önemli bir artış görülmüştür.

Tablo 11. Yıllara Göre Operasyon ve Yakalanan Şüpheli Sayısı

Yıllar	2005	2006	2007	2008	2009
Operasyon	533	678	951	1.329	1.743
Şüpheli	1.278	1.905	2.579	3.016	4.140

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

⁴² KOM Raporu 2012

⁴³ KOM Raporu 2012

Tablo 12.Yıllara Göre Toplam Eroin Olay Sayısı

Yıllar	2008	2009	2010	2011	2012
Olay Sayısı	1.507	2.714	4.155	3.306	4.155

Kaynak: 2012 Türkiye Uyuşturucu Raporu, EMCDDA Standart Tablo 11, 2013

Tablo 12 de de görüldüğü gibi Eroin olay sayıları yıllara göre incelendiğinde, olay sayılarında 2008 yılından itibaren sürekli bir artış gözlenirken, bir önceki yıla göre 2011 yılında bir düşüş görülmüştür. 2012 yılında ise eroin olay sayısında tekrar artış yaşanmış olup, bu artış bir önceki yıla göre %25,68 olarak gerçekleşmiştir.2012 yılında gerçekleşen eroin olaylarının %73,55'inin (3.056) kullanma amaçlı uyuşturucu madde satın alma/kabul etme/bulundurma, %26,45'inin (1.099) ise uyuşturucu madde imal ve ticareti olayı olarak gerçekleştiği gözlenmiştir.

Tablo 13.Bölgelere Göre Eroin Maddesi Yakalama Yüzdeleri

Bölgeler	Marmara	Karadeniz	Ege	İç Anadolu	Doğu Anadolu	Akdeniz	GAB
Yüzdeler %	47.5	1.1	3.5	2.7	30.9	9.8	4.5

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

Tablo 13 incelendiğinde Eroin maddesi yakalama yüzdesinin en fazla Marmara Bölgesinde olduğu görülmekle birlikte en az oranın Karadeniz olduğu görülmektedir.

8.2. Kokain ve Türevi

Kokain maddesi kaçakçılığı ile ilgili yürütülen çalışmalarda; ülkemizden diğer ülkelere yönelik kokain maddesi kaçakçılığı yapıldığına dair herhangi bir tespit bulunulamamıştır. Ancak 20 Temmuz 1936 yılında imzalanan Montreux Boğazlar Sözleşmesi ile boğazlarımızdan serbest geçiş hakkı bulunan ticari gemilerdeki konteynırlarla, Bulgaristan ve Romanya'ya, Güney Amerika ülkelerinden kokain maddesi kaçakçılığı yapıldığı, 2009 yılında bu ülkelerde gerçekleştirilen yakalamalardan anlaşılmıştır. Ayrıca yine 2009 yılında Yunanistan'da 1 tondan fazla kokain maddesi yakalanmıştır.

Tablo 14. Yıllara Göre Yakalanan Kokain Miktarı (kg)

Yıllar	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Miktar (kg)	40	77	114	85	85	302	592	476

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009,2012 Türkiye Uyuşturucu Raporu, EMCDDA Standart Tablo 13, 2013.

Türkiye'nin en önemli yakalamaları deniz limanlarında gerçekleştirilmiştir. Bu operasyonlarda denizyoluyla kokain kaçakçılığı yapan grupların ulusal pazarları hedeflemenin yanı sıra Azerbaycan, Kuzey Irak ve Avrupa pazarlarına da yöneldiği görülmüştür. 2011 yılında İstanbul'da 281 kg, Mersin'de 82 kg ve 2012 yılında yine Mersin'de 98 kg kokain yakalanmıştır. 2010 yılında kokain yakalamasının %94'ü havalimanlarında yapılmışken 2012 yılında bu oran %37'ye düşmüştür. Ayrıca karayolu kuryeleri kullanımında önemli bir artış görülmüştür. 2012 yılı içerisinde kara kuryelerinden 13 olayda toplam 176 kg kokain yakalanmıştır.

Tablo 15. Yıllara Göre Operasyon ve Yakalanan Şüpheli Sayısı

Yıllar	2005	2006	2007	2008	2009
Operasyon	124	192	343	341	229
Şüpheli	456	518	886	813	564

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

2007 ve 2008 yıllarında, önceki yıllara göre kokain maddesi kaçakçılığı yapan organizasyonlara yönelik gerçekleştirilen operasyon ve bu operasyonlarda yakalanan şahıs sayısında önemli artışlar görülmektedir. 2009 yılında 2008 yılına göre gerçekleştirilen operasyon sayısında % 32,9'luk, yakalanan şüpheli sayısında ise % 30,7'lik azalma olmuştur.

Ülkemizde gerçekleşen kokain maddesi yakalama miktarının, yaz döneminde ve okulların açıldığı aylarda artış gösterdiği görülmektedir. Bu durumun ortaya çıkmasında, kokain maddesinin kullanıcılar üzerindeki etkilerinin önemli rol oynadığı değerlendirilmektedir.

Tablo 16. Yıllara Göre Toplam Kokain Olay Sayısı

Yıllar	2008	2009	2010	2011	2012
Olay Sayısı	367	428	1.249	1.457	1.434

Kaynak: 2012 Türkiye Uyuşturucu Raporu, EMCDDA Standart Tablo 11, 2013

Son beş yıl içerisinde kokain olay sayısı %290 oranında artarak 367'den 1.434'a yükselmiştir. Bu durum kullanıma yönelik küçük miktarlı kokain dağıtımının arttığını göstermektedir. Son üç yıl içerisinde Türkiye'ye konteyner aracılığıyla kokain arzında önemli bir artış görülmüştür. 2012 yılında gerçekleşen kokain olaylarının %81,59'unun (1.170) kullanma amaçlı uyuşturucu madde satın alma/kabul etme/bulundurma, %18,41'inin (264) ise uyuşturucu madde imal ve ticareti olayı olarak gerçekleştiği gözlenmiştir. Türkiye'de gerçekleşen kokain olaylarının büyük bir kısmı, esrar olaylarında olduğu gibi, kullanma amaçlı uyuşturucu madde satın alma/kabul etme/bulundurma olayı olarak gerçekleşmiştir. Bu durumun, kokain kaçakçılığı açısından Türkiye'nin hedef ülke olmasından kaynaklandığı değerlendirilmektedir. Türkiye'de son yıllarda kokain olay sayılarında sürekli bir artış görülmekte iken 2012 yılında 2011 yılına göre %1,58 oranında küçük bir düşüş yaşanmıştır. Olay sayısında 2012 yılında gerçekleşen bu düşüşe paralel olarak, şüpheli sayılarında da bir önceki yıla göre %9,01 oranında bir düşüş yaşanmıştır.

Tablo 17. Bölgelere Göre Kokain Maddesi Yakalama Yüzdeleri

Bölgeler	Marmara	Karadeniz	Ege	İç Anadolu	Doğu Anadolu	Akdeniz	GAB
Yüzdeler %	89.8	0.1	3	5.7	0	0.9	0.5

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

Tablo 17 incelendiğinde kokain maddesi yakalama yüzdelerinin en yüksek olarak görüldüğü bölgenin Marmara bölgesi olduğu görülmektedir.

8.3. Kenevir ve Türevi

Dünyada en fazla üretimi, kaçakçılığı, yakalaması ve kullanımı olan uyuşturucu, esrar maddesidir. Esrar maddesi ülkemizde de en fazla yakalanan ve kullanılan uyuşturucudur. Bu durumun ortaya çıkmasında da esrar maddesinin üretiminin, elde edilmiş biçiminin ve fiyatının etkili olduğu değerlendirilmektedir. Ülkemizde, her ne kadar kullanıcılar kendi kullanımları için yasadışı kenevir bitkisi yetiştirirler de İran ve Suriye'den de ülkemize esrar maddesi kaçakçılığı yapılmaktadır.

Tablo 18. Yıllara Göre Yakalanan Esrar Miktarı (kg)

Yıllar	2005	2006	2007	2008	2009
Miktar (kg)	6.003	9.787	13.439	20.575	25.778

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

Tablo 18 de görüldüğü gibi 2009 yılındaki esrar maddesi yakalama miktarı, gerçekleştirilen operasyon ve yakalanan şahıs sayısı, bir önceki yıla göre artış göstermiştir. Bu artış 2008 yılına göre; madde miktarında % 25,2, operasyonda % 32,1 ve şüpheli sayısında % 27,1 oranında olmuştur.⁴⁴Esrar maddesi kaçakçılığında görülen bu artışın; ülkemizin kırsal kesimlerindeki yasadışı kenevir ekiminden kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

Tablo 19. Yıllara Göre Operasyon ve Yakalanan Şüpheli Sayısı

Yıllar	2005	2006	2007	2008	2009
Operasyon	4.192	5.871	8.361	9.303	12.290
Şüpheli	8.071	12.012	17.864	20.368	25.896

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

Tablo 19 dan da anlaşılacağı üzere diğer yıllardan farklı olarak 2009 yılında yakalanan esrar maddesi miktarının çok az bir değişimi söz konusudur. Yurtdışından ülkemize esrar maddesi girişinin ve uyuşturucu madde kaçakçılığı yapan organizasyonların hasat döneminde elde ettikleri esrar maddesini depolamalarının bu durumun ortaya çıkmasında etkili olduğu değerlendirilmektedir.

Tablo 20. Bölgelere Göre Esrar Maddesi Yakalama Yüzdeleri

Bölgeler	Marmara	Karadeniz	Ege	İç Anadolu	Doğu Anadolu	Akdeniz	GAB
Yüzdeler %	14.2	2.0	5.9	5.8	15.8	15.8	40.5

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

Tablo 20'de de görüldüğü gibi Ülkemizde yakalanan esrar maddesinin % 40,5'i Güneydoğu Anadolu bölgesinde yakalanmaktadır. Bölgede bulunan yasadışı kenevir ekim alanları ile İran ve Suriye üzerinden gelen esrar maddesinin buna sebep olduğu değerlendirilmektedir.

⁴⁴KOM Raporları 2005-2009

8.4. Sentetik Uyuşturucular

8.4.1. Ecstasy

Ecstasy maddesi ülkemize başta Hollanda olmak üzere Batı Avrupa ülkelerinden gelmektedir. Ecstasy maddesi ülkemize gelirken, ülkemiz üzerinden Batı Avrupa'ya uzanan Balkan rotasının tersi istikametinde bir güzergâh izlemektedir. Bu nedenle zaman zaman, ülkemiz bağlantılı eroin maddesi kaçakçılığı yapan organizasyonlar, Batı Avrupa'ya götördükleri eroin maddesinin karşılığında ülkemize ecstasy maddesi getirmektedir. Ülkemizde, 2000'li yıllarda görülmeye başlayan ecstasy maddesinin, yakalama miktarı 2006 yılında en üst seviyesine ulaşmıştır. Temmuz 2008 tarihinde gerçekleştirilen operasyonda yakalanan ecstasy tabletlerinin içinde olması gereken MDA ve/veya MDMA etkin maddelerinin yerine, ülkemizde kontrole tabi olmayan Benzylpiperazine maddesinin bulunduğu tespit edilmiştir. Bunun üzerine 17.04.2009 tarihinde alınan Bakanlar Kurulu Kararı ile meta-chlorophenylpiperazin maddesi ülkemizde uyuşturucu madde kapsamına alınmıştır.

Tablo 22 de görüldüğü gibi ecstasy yakalamalarında 2009 yılında görülen düşüşün ardından 2012 yılına kadarki dört yıllık dönemde yaklaşık 9 kat artış yaşanmıştır. 2012 yılında bir önceki yıla göre görülen artış oranı ise %221,7'dir. 2012 yılında görülen artışın en önemli iki sebebi bulunmaktadır. Birincisi, iç pazarda ecstasy talebinde yaşanan artışın sonucunda uyuşturucu madde arzı ve bulunabilirliğinin yükselmesidir. İkincisi ise Gümrük birimlerinin risk analizine dayalı yüksek miktartlı yakalamalar yapmasıdır. 2012 yılında ulusal yakalamaların yüzde %61'i gümrük birimlerince gerçekleştirilmiştir.

Tablo 21. Yıllara Göre Yakalanan Ecstasy Miktarı (adet)

Yıllar	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Miktar (Adet)	1.282.750	1.457.698	1.007.557	894.990	391.770	924.861	1.364.253	4.389.309

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009,2012 Türkiye Uyuşturucu Raporu, EMCDDA Standart Tablo 13, 2013.

Tablo 22. Yıllara Göre Operasyon ve Yakalanan Şüpheli Sayısı

Yıllar	2005	2006	2007	2008	2009
Operasyon	641	744	687	510	167
Şüpheli	1.794	1.910	1.659	1.381	366

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

Tablo 22 de de görüldüğü gibi Ecstasy maddesine olan talebin azalması, gerçekleştirilen operasyon ve yakalanan şüpheli sayısının da azalmasına neden olmuştur. Nitekim 2008 yılına göre 2009 yılında gerçekleştirilen operasyon sayısında % 67,3, yakalanan şüpheli sayısında % 73,5 oranında düşüş gerçekleşmiştir.

Tablo 23. Yıllara Göre Toplam Ecstasy Olay Sayısı

Yıllar	2008	2009	2010	2011	2012
Olay Sayısı	569	411	1.371	2.587	4.445

Kaynak:2012 Türkiye Uyuşturucu Raporu, EMCDDA Standart Tablo 11, 2013

Tablo 23'te de görüldüğü gibi 2012 yılında gerçekleşen ecstasy olaylarının %87,13'ünün (3.873) kullanma amaçlı uyuşturucu madde satın alma/kabul etme/bulundurma, %12,87'sinin (572) ise uyuşturucu madde imal ve ticareti olayı olarak gerçekleştiği gözlenmiştir. Türkiye'de gerçekleşen ecstasy olaylarının büyük bir kısmı esrar ve kokain olaylarında olduğu gibi kullanma amaçlı uyuşturucu madde satın alma/kabul etme/bulundurma olayı olarak gerçekleşmiştir. Bu durumun, ecstasy kaçakçılığı açısından Türkiye'nin hedef ülke olmasından ve gerçekleşen olayların büyük çoğunluğunun iç pazarı hedef almasından kaynaklandığı değerlendirilmektedir. 2012 yılında meydana gelen ecstasy olay sayısında, bir önceki yıla göre %71,82 oranında ciddi bir artış görülmüştür.

Tablo 24. Bölgelere Göre Ecstasy Maddesi Yakalama Yüzdeleri

Bölgeler	Marmara	Karadeniz	Ege	İç Anadolu	Doğu Anadolu	Akdeniz	GAB
Yüzdeler %	92.8	0.2	1	1.4	0.6	3.2	0.8

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

Tablo 24 te görüldüğü gibi 2009 yılında yakalanan ecstasy maddesinin % 92,8'i Marmara bölgesinde ve bununda % 87,2'si İstanbul'da yakalanmıştır.Bu da yurtdışından gelen ecstasy maddesinin İstanbul'dan ülke geneline dağıldığını göstermektedir.

8.4.2. Amfetamin (Captagon⁴⁵)

Captagon maddesi ülkemizde 1990'ların sonlarına doğru görülmeye başlamıştır. Bu yıllarda captagon maddesinin etken maddesi fenetylline maddesi iken, 2001 yılından itibaren captagon maddesinin etken maddesi amfetamin maddesi olmaya başlamıştır. Bu durumun ortaya çıkmasında fenetylline maddesinin amfetamin maddesine göre daha pahalı olmasının etkili olduğu değerlendirilmektedir. Captagon maddesinin üretimi iki aşamada gerçekleştirilmektedir. Birinci aşama captagon maddesinin etken maddesi olan fenetylline veya amfetamin maddesinin üretildiği aşamadır. İkinci aşama ise; elde edilen etken maddenin tablete dönüştürülmesi olan fiziksel aşamadır.

Tablo 25. Yıllara Göre Yakalanan Amfetamin Miktarı (kg)

Yıllar	2005	2006	2007	2008	2009
Miktar (kg)	52	130	233	163	479

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

Tablo 25 te de görüldüğü gibi günümüzde yakalanan ve çoğunlukla Doğu Avrupa ülkelerinden gelen captagon maddesinin etken maddesi olan amfetamin maddesi yakalama miktarı, 2004 yılından itibaren ülkemizde dikkat çeken miktarlara ulaşmıştır. 2007 yılına kadar ülkemizde yakalanan amfetamin maddesi miktarında sürekli bir artış trendi gözlenirken, 2008 yılında düşüş göstermiştir. Ancak Eylül 2009 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilen bir operasyonda ortaya çıkartılan bir captagon imalathanesinde yakalanan 473 kg amfetamin maddesiyle, yine yukarıya çıkmıştır. Amfetamin maddesi yakalamalarının son beş yıllık seyrine bakıldığında; amfetamin maddesi kaçakçılığı yapan organizasyonlara yönelik gerçekleştirilen operasyonların ve bu operasyonlarda yakalanan şüphelilerin sayısında önemli bir değişimin olmadığı görülmektedir.

Tablo 26. Yıllara Göre Operasyon ve Yakalanan Şüpheli Sayısı (Amfetamin)

Yıllar	2005	2006	2007	2008	2009
Operasyon	4	4	5	6	5
Şüpheli	19	42	16	18	17

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

Captagon maddesi ülkemize genellikle Doğu Avrupa ülkelerinden gelmekte ve ülkemiz üzerinden talebin olduğu Ortadoğu ve Arap Yarımadası ülkelerine gitmektedir. Ancak, son zamanlarda Suriye'den de sırtçılık yoluyla captagon maddesi getirildiği değerlendirilmektedir. Ülkemize getirilen bu madde, yine ülkemiz üzerinden Suriye sınırlarımızdan Ortadoğu ve Arap Yarımadası ülkelerine gitmektedir.

Tablo 27. Yıllara Göre Captagon Olay Sayısı

Yıllar	2008	2009	2010	2011	2012
Olay Sayısı	39	73	154	123	171

Kaynak:2012 Türkiye Uyuşturucu Raporu, EMCDDA Standart Tablo 11, 2013

Tablo 27 de görüldüğü gibi 2012 yılında gerçekleşen captagon olaylarının %54,39'unun (93) kullanma amaçlı uyuşturucu madde satın alma/kabul etme/bulundurma, %45,61'inin (78) ise uyuşturucu madde imal ve ticareti olayı olarak gerçekleştiği gözlenmiştir. Captagon olay sayısında son yıllarda sürekli bir artış görülmekte iken, 2010 yılına kıyasla 2011 yılında %20,13 azalma görülmüştür. 2012 yılında ise captagon olay sayısında yeniden bir artış gözlenmiş ve bu artış bir önceki yıla göre %39,02 oranında gerçekleşmiştir.

Tablo 28. Yıllara Göre Yakalanan Captagon Miktarı (adet)

Yıllar	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Miktar (adet)	5.760.819	4.538.236	7.453.720	2.742.571	2.798.770	1.069.250	1.094.770	183.537

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

Tablo 28 de görüldüğü gibi ülkemizde yakalanan captagon maddesi miktarında son iki yıldır önemli düşüşler görülmüştür. Ancak 2008 yılına göre 2009 yılında yakalanan captagon maddesi miktarı %2 oranında artmıştır.

Tablo 29. Yıllara Göre Operasyon ve Yakalanan Şüpheli Sayısı (captagon)

Yıllar	2005	2006	2007	2008	2009
Operasyon	25	32	18	30	63
Şüpheli	90	211	102	81	171

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

⁴⁵Captagon logolu ve görünümünde olup, etken madde olarak amfetamin içeren tabletler

Tablo 29 da görüldüğü gibi Captagon maddesi kaçakçılığı yapan organizasyonlara yönelik gerçekleştirilen operasyon sayısında 2009 yılına kadar önemli değişim gözlemlenmezken, 2009 yılında gerçekleştirilen operasyon sayısı, 2008 yılına göre % 110'luk ve bu operasyonlarda yakalanan şüpheli sayısında da % 111'lik artış görülmüştür.

8.4.3. Metamfetamin

Sentetik uyuşturucu madde yakalamalarıyla ilgili olarak, 2009 yılındaki en önemli gelişme, yılın ikinci yarısında gerçekleştirilen 12 operasyonda 76 kg metamfetamin maddesinin yakalanmasıdır. Bu yıla kadar ülkemiz istatistiklerine yansıyan herhangi bir metamfetamin maddesi yakalaması gerçekleşmemiştir. 2009 yılında gerçekleştirilen yakalamalar incelendiğinde; metamfetamin maddesinin İran'dan ülkemize getirildiği ve İstanbul'dan, havayoluyla kuryeler aracılığıyla talebin olduğu Güneydoğu Asya ülkelerine götürülmek istendiği görülmüştür.

Tablo 30. Yıllara Göre Metamfetamin Olay Sayısı

Yıllar	2009	2010	2011	2012
Olay Sayısı	14	46	68	99

Kaynak: 2012 Türkiye Uyuşturucu Raporu, EMCDDA Standart Tablo 11, 2013

Tablo 30'da da görüldüğü üzere Türkiye'de 2009 yılından itibaren görülmeye başlayan metamfetamin maddesinin olay sayısı sürekli artış göstermektedir. 2012 yılında Türkiye'de 99 metamfetamin olayı gerçekleşmiş ve bu olaylarda 193 şüpheli yakalanmıştır.⁴⁶ 2012 yılında gerçekleşen metamfetamin olaylarının %18,18'inin (18) kullanma amaçlı uyuşturucu madde satın alma/kabul etme/bulundurma, %81,82'sinin (81) ise uyuşturucu madde imal ve ticareti olayı olarak gerçekleştiği gözlenmiştir. 2012 yılında metamfetamin olay sayısı, bir önceki yıla oranla %45,59 artış göstermiştir.

9. KAÇAKÇILIK METOTLARINA GÖRE DEĞERLENDİRME

9.1. Kara Nakil Vasıtalarıyla Gerçekleştirilen Kaçakçılık Olayları

Uyuşturucu madde kaçakçılığı organizasyonları tarafından, uyuşturucu maddelerin taşınmasında kullanılan araçların sayısı; ülkemizde gerçekleştirilen uyuşturucu madde operasyonlarına ve bu operasyonlarda yakalanan madde miktarındaki artışa bağlı olarak artmaktadır. Uyuşturucu madde taşımacılığında kullanılan araçların sayısı 2009 yılında 2008 yılına göre % 111,8 oranında artmıştır.

Tablo 31. Yıllara Göre Uyuşturucu Madde Taşımada Kullanılan Araçlar

Araç Cinsi	2005	2006	2007	2008	2009
Tır ve kamyon	21	35	45	51	65
Otomobil	27	123	195	320	621
Otobüs	4	18	25	36	165
Minibüs	4	21	22	12	18
Kamyonet	10	7	9	10	24
Traktör	-	-	2	-	3
Motosiklet	-	1	6	6	29
Gemi	-	1	2	-	-
Uçak	-	1	-	-	-
Tren	-	-	-	2	1
Toplam	66	207	306	437	926

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

Tablo 31de görüldüğü gibi 2009 yılında, uyuşturucu madde taşımacılığında kullanılan araçlardaki en büyük artış, otobüs, motosiklet ve kamyonetlerde olmuştur. Otobüslerde yaşanan bu artışın, yol uygulamalarından ve ülke içi uyuşturucu şebekelerinin yurtiçindeki kullanıcı hedefli uyuşturucu maddeleri otobüs kuryeleri aracılığıyla taşınmalarından, motosikletin iç tüketime yönelik uyuşturucu maddenin kullanıcılarına ulaştırılmasında kullanılmasından, kamyonetlerdeki artışın ise kamyonetlerin yurtiçinde gerçekleştirilen 50 kg civarındaki uyuşturucu maddelerin saklanması ve nakli için uygun özellikler taşımasından kaynaklandığı değerlendirilmektedir.

9.2. Havalimanlarında Meydana Gelen Kaçakçılık Olayları

Son yıllarda ülkemiz havalimanlarında gerçekleştirilen operasyon sayısında artış olmuş ise de; 2009 yılında 2008 yılına göre gerçekleştirilen operasyon sayısında % 16,5'lik azalma olmuştur.

⁴⁶2012 Türkiye Uyuşturucu Raporu, EMCDDA Standart Tablo 11, 2013

Tablo 32. Yıllara Göre Havalimanlarında Gerçekleştirilen Operasyonlar

Yıllar	2005	2006	2007	2008	2009
Operasyonlar	50	38	70	91	77

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

2009 yılında kokain maddesi kaçakçılığı yapan kuryeler en fazla havalimanlarında yakalanmıştır. Havalimanlarında yakalanan kokain maddesi miktarı, ülkemiz genelinde yakalanan kokain maddesi miktarının % 69'unu oluşturmaktadır.2009 yılı yakalamalarında görülen en dikkat çekici hususların başında; İran'dan getirdikleri metamfetemin maddesini, ülkemiz üzerinden Doğu ve Güneydoğu Asya ülkelerine götürmek isteyen ve büyük bir çoğunluğunu İran uyruklu kuryelerin oluşturduğu yakalamalar gelmektedir.

Tablo 33. 2009 Yılında Havalimanlarında Gerçekleştirilen Operasyonlarda Yakalanan Maddeler ve Miktarları

Madde Cinsi	Operasyon Sayısı	Madde Miktarı (Kg)
Eroin	20	79
Afyon	5	35
Kokain	43	59
Esrar	3	79
Metamfetamin	6	38
Toplam	77	290.000

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

Havalimanlarında genellikle kokain, eroin ve esrar maddesi yakalamaları gerçekleştirilmektedir. Kokain maddesi, ülkemize giriş yapan, eroin maddesi ise ülkemizden çıkış yapan kuryelerde yakalanmaktadır. Esrar maddesi yakalamalarının hemen hemen tamamı, kullanıcıların yanlarında kullanım amaçlı buldukları esrar maddesidir

9.3. Posta ve Kargo Yöntemiyle Gerçekleştirilen Kaçakçılık Olayları

2006 yılından itibaren, uyuşturucu madde kaçakçılığı organizasyonları tarafından posta ve kargo yöntemiyle gerçekleştirilen uyuşturucu madde kaçakçılığı olaylarında azalış meydana gelirken, 2009 yılında 2008 yılına göre % 40'lık artış olmuştur.

Tablo 34. Yıllara Göre Posta ve Kargo Yöntemiyle Gerçekleştirilen Operasyonların Dağılımı

Yıllar	2005	2006	2007	2008	2009
Operasyonlar	27	69	55	35	49

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

Posta ve kargo yöntemiyle genellikle esrar ve afyon maddelerinin bir yerden başka bir yere taşımacılığı yapılmaktadır. Ancak, afyon maddesinin uluslararası taşımacılığı yapılırken,esrar maddesinin ülke içi taşımacılığı yapılmaktadır.

Tablo 35. 2009 Yılında Posta ve Kargo Yöntemiyle Gerçekleştirilen Operasyonlarda Yakalanan Maddeler ve Miktarları

Madde Cinsi	Operasyon Sayısı	Madde Miktarı (Kg)
Afyon	17	61
Eroin	7	29
Esrar	25	158
Toplam	49	248.00

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

Son üç yıldır, posta ve kargo yöntemiyle gerçekleştirilen operasyonlardan; afyon maddesi operasyon sayısında azalma, eroin maddesi operasyon sayısında herhangi bir değişimin olmadığı, esrar ile ecstasy maddesi operasyon sayılarında ise azalma ve artışların olduğu görülmektedir

10. YAKALAMA METOTLARINA GÖRE DEĞERLENDİRME

2009 yılı uyuşturucu madde yakalamalarının % 42'si yol uygulamalarında ve havalimanlarında yapılan risk analizine dayalı aramalar neticesi gerçekleştirilmiştir.

Tablo 36. 2009 Yılında Gerçekleştirilen Operasyonların Yakalama Metotlarına Göre Dağılımı (%)

Muhbir	Projeli Çalışma	Arama	İhbar	Alışveriş
8	33	42	16	1

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

Tablo 37.2009 Yılında Gerçekleştirilen Operasyonların Yakalama Metotlarına ve Yakalanan Maddelere Göre Dağılımı

Madde cinsi	Muhbir	Projeli çalışma	Arama	İhbar	Alışveriş
Esrar	713	3968	5574	1994	41
Eroin	355	636	476	205	71
Afyon	9	11	16	10	-
Bazmorfin	-	1	1	-	-
Kokain	53	78	46	39	13
Ecstasy	29	28	79	27	4

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

11. YAKALANAN ŞAHİSLARA GÖRE DEĞERLENDİRME

11.1. Madde Cinsine Göre Değerlendirme

2009 yılında 2008 yılına göre; yakalama miktarında artış görülen uyuşturucu maddelerle yakalanan şüphelilerin sayısında artış, yakalama miktarında düşüş görülmüştür. 2009 yılında yakalanan captagon maddesi miktarında 2008 yılına göre % 2'lik artış meydana gelirken, yakalanan şüpheli sayısında % 111,1'lik artış olmuştur. Ecstasy maddesinde ise, 2009 yılında yakalanan ecstasy maddesi miktarında 2008 yılına göre %56,2'lik azalış meydana gelirken, yakalanan şüpheli sayısında da % 73,5'lik azalış gerçekleşmiştir.⁴⁷

11.2. Suçtaki Rolüne Göre Değerlendirme

2009 yılında yakalanan şüpheli şahısların % 31'ini kullanıcılar, % 36,6'sını satıcılar, % 3,8'ini taşıyıcılar ve % 28,2'sini bulunduranlar oluşturmaktadır. 2009 yılında 2008 yılına göre özellikle satıcı olarak yakalanan şahısların oranında artış meydana gelmiştir.⁴⁸

11.3. Cinsiyetine Göre Değerlendirme

Ülkemizde uyuşturucu madde kaçakçılığı suçlarından dolayı yakalanan şahısların sayısında her yıl bir önceki yıla göre artış meydana gelirken, 2008 yılından itibaren bu yakalanan şahıslar içerisinde kadınların sayısında düşüş meydana gelmiştir.⁴⁹

Tablo 38. Yıllara Göre Yakalanan Şüphelilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	2005	2006	2007	2008	2009
Kadın	506	864	1.245	1.225	1.166
Erkek	11.473	16.263	22.929	24.871	26.637

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

Tablo 38 de görüldüğü gibi yıllara göre yakalanan şüpheli şahıslar içerisinde kadınların oranı, 2009 yılında, geçmiş yıllara göre hemen hemen % 1'lik azalma göstererek % 4'ler seviyesine inmiştir.

11.4. Uyuşturucu Göre Değerlendirme

2008 yılına kadar ülkemizde yakalanan yabancıların sayısı, yurtdışında yakalanan ülkemiz vatandaşlarının sayısında daha az iken bu durum son iki yıldır tersine dönmüş durumdadır. Ayrıca, yurtdışında yakalanan ülkemiz vatandaşlarının sayısında 2006 yılından itibaren bir düşüş meydana gelirken, ülkemizde yakalanan yabancıların sayısında ise 2009 yılına kadar önemli artışlar olmuştur.

Tablo 39. Yıllara Göre Türkiye'de Yakalanan Yabancıların ve Yurtdışında Yakalanan Türk Vatandaşlarının Dağılımı

Yıllar	2005	2006	2007	2008	2009
Türkiye'de Yakalanan Yabancılar	203	301	370	437	409
Yurt Dışında Yakalanan Türkler	353	392	389	354	311

Kaynak: KOM Raporları 2005-2009

Ülkemizde yakalanan yabancıların sayısındaki artışın; ülkemiz üzerinden kaçakçılığı yapılan eroin maddesinin kaçakçılığında yabancı şahısların da ülkemiz vatandaşlarının içerisinde yer aldığı organizasyonlarla işbirliğini ülkemizde başlatmalarının etkili olduğu değerlendirilmektedir. Ülkemizin en fazla yakalaması olan ülkelerde;

-İran uyruklular; eroin, afyon ve metamfetamin,

⁴⁷ 2005-2009 KOM Raporları

⁴⁸ 2005-2009 KOM Raporları

⁴⁹ 2005-2009 KOM Raporları

- Gürcistan, Türkmenistan, Arnavutluk, Bulgaristan ve Makedonya uyruklular; eroin,
- Bolivya uyruklular; kokain,
- Azerbaycan uyruklular; eroin ve esrar,
- Nijerya uyruklular; eroin ve kokain maddesi ile birlikte yakalanmışlardır.

12. SONUÇ

Kayıt dışı ekonomi içerisinde yer alan uyuşturucu madde satışı bölge ülkelerinde, ekonomi içinde kaydı olmayan, ülkede geçerli yasaların yasak saydığı, suça yönelik olarak çalışan bir kaçakçılık çeşididir. Kayıt dışı ekonominin kaynağı, yüz milyonlarca dolar değerinde yasa dışı ve kaynağı belli olmayan önemli miktarda nakit para, özellikle uyuşturucu trafiğinden beslenmektedir. Uyuşturucu trafiği, son yıllarda, Asya'da geleneksel Afganistan-İran hattından Orta Asya ülkelerine kaymıştır. Uyuşturucu trafiğinin örgütlü suç şebekeleriyle iş birliği içinde oluşu, kimi durumlarda, bölge ülkelerinin bu tip suçları önlemekte zorlandığını göstermektedir. Türkiye, son yıllarda, özellikle Orta Doğu, Kafkaslar, Merkezi Asya ve Doğu Avrupa Bölgeleri bakımından önemli bir bölgesel finans sektörü konumuna gelmiştir. Uyuşturucu madde kaçakçılığı ve uyuşturucudan elde edilen kazançların hareketi bakımından, Türkiye'nin, Avrupa ile Asya arasında geçiş köprüsü konumunda bulunmasından yararlanan organize suç grupları, Avrupa'ya yapılan uyuşturucu kaçakçılığı açısından önemli bir yer edinmişlerdir. Bir başka deyişle, organize suç grupları, Avrupa'ya yapılan eroin kaçakçılığının önemli bir kısmını kontrol etmektedir. Eroinden elde edilen kazançlar söz konusu gruplar tarafından Türkiye'ye çeşitli yöntemlerle sokulmaya çalışılmaktadır. Organize suç grupları; eroinden elde ettikleri paraları, Türkiye'ye sokarken araba içerisinde nakit taşıma veya alternatif havale yöntemlerini kullanmaktadır. Bunun yanında, bilişim teknolojilerindeki hızlı gelişmeden faydalanmak isteyen organize suç grupları; uyuşturucu kaçakçılığında elde ettikleri paraları önce Avrupa Bankalarına yatırmakta, daha sonra elektronik işlemlerle uluslararası hesaplara göndermekte, uluslararası hesaplara gönderilen paralar sonul aşamada ülkeye sokularak ekonomi içerisinde değerlendirilmeye çalışılmaktadır. Organize suç grupları, elde ettikleri kirli paraları, ülke ekonomisine sokarken bazen paravan şirket veya bu amaçla kurdukları sahte organizasyonları kullanmakta, bazen ise doğrudan doğruya ulaşım araçlarına, lüks araba ve villalara, turistik tesislere, devlet bono ve tahvillerine yatırım yapmaktadır.

Faaliyet alanı ne olursa olsun suç örgütleri; maddi olarak güçlendikçe, toplumun sosyo-ekonomik dokusuna nüfuz etme istek ve kabiliyetlerinde de bir artış gözlenmekte, içinde buldukları hukuksuzluğu meşru alana taşımaya çalışmaktadırlar. Halkımızın genel yaşam kalitesinin yükseltilmesinde ve devlete olan güven ve itimadının pekiştirilmesinde, örgütlü suç tehdidinin asgari seviyeye indirilmesine yönelik çabaların ciddi katkısı olduğu bilinmektedir. Uluslararası yönü ve bağlantısı olan başta eroin maddesi olmak üzere uyuşturucu kaçakçılığı ile mücadele kapsamında sınır ötesi işbirliğine ağırlık verilmesi ve bu tür çalışmalara devam edilmesi güvenlik politikaları açısından önemli bir durum olarak görülmektedir. Uyuşturucunun uluslararası boyutunun yanında, iç tüketime yönelmesine karşı da ciddi tedbirler alınması ve bu kapsamda, toplumsal yara haline dönüşen toplumu uyuşturucu madde bağımlılığına iten ve geleceğimizi tehdit eden sokak satıcılarına karşı operasyonların artan bir ivmeyle kesintisiz devam etmesi gerekmektedir. Terör örgütlerinin faaliyetlerini finanse edebilmek için uyuşturucu ticaretinde aktif ya da pasif rol aldığı bilinmektedir. Uyuşturucu ile mücadelede sadece arzla değil, aynı zamanda taleple de mücadele edilmeye devam edilmesi gerekmektedir. Suç örgütlerinin elinden yasadışı gelirlerini almak mücadelenin en kritik unsurudur. Bu caydırıcı tedbirin tüm örgütlü suç soruşturmalarında uygulanabilmesi için azami gayret gösterilmeli, bu çerçevede ilgili hukuki ve idari alt yapının yeterli olup olmadığı gözden geçirilmelidir. Her ne kadar amaçları farklı olsa da; çetelerde olduğu gibi, terörist örgütlerin yaşaması için de, maddi güç ihtiyacı kaçınılmazdır. Bu noktada, yasa dışı uyuşturucu ticareti başta olmak üzere yüksek maddi getirisi olan suç faaliyetlerine terör örgütlerinin giderek daha fazla ilgi gösterdiği açıkça görülmektedir. Bunlara karşı da gerekli tedbirlerin alınması önemli bir aşamadır. Suç örgütleri günümüzde; teknoloji ve küreselleşmenin sunduğu imkânları sonuna kadar suiistimal etmekte, yasadışı faaliyetlerini arkalarında iz ve delil bırakmadan sürdürmeye çalışmaktadır. Bu tür yapılanmaların, belirli bir plan dâhilinde ve süreklilik içinde hareket etmesi kendi aralarında işbirliği ve ortaklıklar kurması sorun'un ciddiyetini daha da artırmaktadır.

KAYNAKÇA

2005-2009 KOM Raporları

2009-2012 KOM Raporları

Emniyet Genel Müdürlüğü KOM Türkiye Uyuşturucu Raporu, Ankara, 2012.

Çıtır, Burak Uluslararası Afyon Anlaşmalarında Osmanlı İmparatorluğu, Sosyal ve Kültürel Araştırmalar Dergisi, Cilt/Volume: I, Sayı/Issue: 1, Yıl/Year: 2015, s.33

EMCDDA, Annual Report, (Yıllık Rapor). Luxembourg: Publication Office of the European Union, 2009

EMCDDA, Ulusal Raporu (2012 Verileri) Reitox Ulusal Temas Noktası, TUBİM, 2013.

INCB (2008), EUROPOL (2009). OCTA EU Organised Crime and Threat Assessment(OCTA AB Organize Suçlar ve Tehdit Değerlendirmesi Raporu). Hague: Europol.2009

Kayıhan, Siraceddin, Afyon ve Diğer Uyuşturucu Maddeler, İstanbul: Ahmet Sait Matbaası 1946.

KOM. Organize Suçlar ve Kaçakçılıkla Mücadele Türkiye Raporu. Ankara: KOM Yayınları. 2012.

KOM. *Kokain*. Ankara: KOM Daire Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2012.

Mali Suçları Araştırma Kurulu, MASAK Faaliyet Raporu, 2012.

Resmi Gazete, 11 Haziran 2009, Sayı No: 27255

Resmi Gazete, 12 Ekim 2004, Kanun No: 5237,

Resmi Gazete, 12 Mayıs 1967, No: 12596

Resmi Gazete, 19 Haziran 1986 No: 19139

Resmi Gazete, 25 Kasım 1995, No: 22474

Resmi Gazete, 7 Mart 1981, No: 17272

Türkiye Büyük Millet Meclisi Zabıt Ceridesi, TBMMZC, 60/120/14-391.

TUBİM Türkiye Uyuşturucu Raporu, Ankara. 2009.

TUBİM Türkiye Uyuşturucu Raporu, Ankara. 2011

TUBİM, Türkiye Uyuşturucu Raporu, Ankara, 2012

Türk Ceza Kanunu Madde 282

Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 2011.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Uyuşturucu Başta Olmak Üzere Madde Bağımlılığı ve Kaçakçılığı Sorunlarının Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu, Ankara.2008

Ulusal Uyuşturucu Politika ve Strateji Belgesi, (2013-2018), Ankara, 2013

UNODC, Addiction, Crime and Insurgency: TheTransnationalThreat of Afghan Opium, (Bağımlılık, Suç ve İsyen: Uluslararası Afgan Afyonu Tehdidi). Vienna: United Nations.2009

UNODC, Global AfghanOpiumTrade: A threatassessment. Vienna: United Nations Publications.2011

UNODC, TheChallenge of newphschoactive substances. Vienna: United Nations Publications.2013